

VASÁR NAP

Politikai, irodalmi, társadalmi és közgazdasági hetilap

Mesés olcsón lehet beszerezni mindennemű butorokat Debreczen,

Weisz Gyula
butor-üzletében.

a legegyszerűbbtől a legelegánsabb kivitelig. Széchenyi-u. 19.

Szemüvegek és lorgnettek

rövidlító, távollító, gyengélítő és operált szemeknek. — Gazdáknak nélkülözhetetlen, kipróbált légsulymérők (időjelzők), mezei látcsövek, prizmás látcsövek és hőmérők és minden optikai szakmába vágó cikkek legnagyobb választékban kaphatók

Fischer Jakob elismert szakértő látyszerésznél. — Debreczenben, Piac-utca 21. szám. Sosztina-ház

Porcellán és üveg edények szervizek, diszműtárgyak és játék-különlegességek gyönyörű és mégis olcsó árban kaphatók

Fővárosi Bazár Simonffy-utca 1.

Kérjünk mindenütt

Ebesszéli

üditő ártézi forrásvizet

Tisztán és szénsavval telítve. Természetes hőforrás. Megrendelhető

Barna-u. 1. szám Telefon 216. sz.

A magyar szabadalmazott lópatkógyár r.-t. gépjavitó és szerszámkészítő ipartelepe

vizvezetési, csatornázási és közp. fűtési

osztályllyal bővített ki. — Minden e szakmához szükséges berendezési cikkekből nagyválasztéku raktárt tart.

Sándor Ármin

óra, ékszer, ezüst és drágakő raktára
Debreczen, Piac-utca 41. szám.

Eddig nem létezett olcsó árak!

Trnka Ferencz Gép-, kazánkovács műhelye, ártézi kútfurási vállalata, itató vasvályu gyári raktára, Debreczen. Telefon 576.

Vállal gazdasági gépek javítását, malmok és ipartelepek berendezését.

Ártézi és mély kutak furását. Gazdasági és községi kútszivattyúk szerelését. — Eszterga, gyalu és

gőzmalmi hengerek köszörülését és rovátkolását.

Szegecselelnélküli viz-tartányok készítését —

eltört géprészek forrasztását legújabb módszerint

Ajánlja gazdaközönségnek

itató vasvályuit

Rölttségvetéssel díjtalanul szolgálók

Wacha Róbert

ruhafestő, vegyítisztító,
gőzmosó és ágytollat-tisztító intézete
Debreczen, Simonffy-u. 55. sz.
Telefon 840. Fiók üzletek:
Széchenyi-u. 6. Verbőczy-u. 14.
Varga-u. 35.

Fest és tisztít

mindennemű felső ruhát, csipkét,
függőnyt, szőnyeget stb.

Gyászesetben áremelés nélkül
soron kívül fest bármilyen ruhát
feketére.

Festés, vagy tisztítás végett átvett
férfi ruhát szakember javítja,
s vasalja. Vidéki megbízások a
központoz: Simonffy-u. 55. sz.
alá intézendők.

A gőzmosó

megbízásait kiváló szépen, gyor-
san és pontos időre teljesíti.
Csontkemény és tükörfényű gal-
lért, kezelőt szállít.

Ágytollat

hőfehérre, fertőtlenítve tisztít, ju-
tányos áron. Ágytoll tisztítás
□ minden hétfőn □
Simonffy-utca 55. szám alatt.

**Prelovsky
András**

elsőrangú katonai és polgári szabó
üzlete, bel- és külföldi szövetek,
valamint hadifelszerelési cikkek
nagy raktára. M. kir. államvasutak
szállítója.

Debreczen, Rössuth-u. 3.

Elvállal a legújabb szabásu és a
legnagyobb igényeket is kielégítő
katonai-, vasuti- és sport-egyen-
ruhák, polgári öltönyök, valamint
magyar disz- és viselőruhák; papi
reverendák, palástok, fővegek stb.
a legjutányosabb árak melletti el-
készítését. Gyászöltönyöket, vala-
mint vidéki megrendeléseket a
:: legrövidebb idő alatt készít. ::

Fazekas Imre

villamos világítás és erőátviteli
vállalata

Piacz-utca 77. sz.

■ Telefon-szám 567. ■

Szép munkáért, :-:
versenyképességért
számos legnagyobb
:-: kitüntetés! :-:

**menyasszonyi
: ékszerek :
ezüstneműek**

legnagyobb
választékban

bámulatos olcsó árakon

**Löfkovits
Arthur
és Társa**

Magyarország legnagyobb
óras és ékszerész üzletében.

Fennáll:
30 év óta!

Előfizetési árak egész évre:

Helyben . . . 5 korona
Vidéken . . . 6 korona

Egyes szám ára 10 fillér

VASÁRNAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debreczen, Kossuth-
utca 8. szám alatt.

Telefon 505. szám.

Politikai-irodalmi-társadalmi-és-közgazdasági-hetilap

Általános választójog.

Irta dr. Révi Nándor

Az egyik akarja, a másik nem akarja. Az egyik így akarja, a másik amúgy. De valjuk be, az a legőszintébb, a ki nem akarja.

A legutóbb lefolyt választásokon valamennyi párt az általános választójog jelszavával ment a választási harcba. Valamennyi pártnak tagja ezt kiabálta, ezt ígérte. No de persze, kényelmesebb dolog odabenn a pártok között ülni, mint szabad ég alatt a sok buta választónak szónokolni!

Most már tudjuk, hogy hány hive van az általános választójognak a parlamentben. A munkapártban van vagy tíz. A Kossuth-pártban egy sincs, mert ha lenne, akkor Kossuth Ferencz és társai Andrásiekkal egyetemben nem futottak volna meg a kormányzástól és a további kormányzás feltételül nem állították volna oda mindenféle jelentéktelen dolgot, hogy csak az általános választójogot ne kelljen megvalósítani. És a Just-párt? Ennek is az a bűne, hogy a mikor alkalom volt rá, eszébe se jutott és csak most, a mikor az ellenzéken van, kiáltja és harsogja, hogy kell! Vagyis; a mikor meg lehetne valósítani nem kell, a mikor pedig már nem tudja megvalósítani, akkor már kell.

No, de azért a Just-pártban is van az általános választói jognak legfeljebb tíz komoly hive! Szép szám! A munkapártban tíz és a Justh-pártban is tíz. Tíz meg tíz, az husz!

Igy csinálják minálunk, Magyarországon a politikát. Itt a politika nem az exigenciák, hanem a hazugságok tudománya. A párthoz tartozóság csak köntös, amit a jelölt választás alkalmával vesz magára. A pártoknak pedig semmi más programjuk nincs, mint az ujjonc- és költségvetési javaslatokat megszavazni, vagy ellenezni.

Különösen pedig az ellenzék helyzete és álláspontja érdekes. Az említett két javaslat megszavazásakor azért van ellene, mert a kormányhoz nincs bizalma. Ám ha az ellenzék jut kormányra, akkor ugyanaz történik, a mit a mostani kormány tesz. Vagyis nem történik semmi. És az ország szekere keservesen nyikorog a mély kátyuban. A képviselő uraknak azonban mindegy, csak kéznél legyenek a jó miniszteri tárcák, államtitkárságok és mandátumok. Ők megszavaznak mindent, de mindent, — programman kívül. Így volt ez a multban és így van ez a jelenben is.

Az általános választójog pedig marad, a mi volt, egy nagy mese. Milliók járják az utcákat, vésztjósító arccal hirdetve a nagy és jogos célt, mely annál nagyobb és annál jogosabb, mert az ország megerősödésének és jövő boldogulásának egyedüli eszköze. De mit bánják ezt, a nemzeti és az országos Casinók urai? A kártya, a szép ló, meg a szép asszony ennél előbbre valók.

Ám jó lesz vigyázni! A tömeg most még csak kéri a maga jogait. Mi lesz majd akkor, ha követeli? És mi lesz, ha harcolni fog érte? Tetszik tudni: ugy, komolyan harcolni?! Mikor majd a nép teszi föl a maga fejére a koronát és lehull ama bizonyos tizezernek a fejéről a hiu előjogok öt-, hét- és kilencágu koronája?

Jó lesz vigyázni!

Mózesné a Muzsa

Irta Ady Endre

Mózesné, Mózes Jánosné, az én pendelyes korszakom Muzsája. Ifju, erős, jó paraszti menyecskeként dajkált engem ő szárazon. Mózesné, óh, jelentős név, kaptott engem versekre és mesékre ötéves fiut. Űlt az ágyamnál Mózesné, mesélt és dalolt, amíg csak el nem aludtam. Azóta, hajh, vesztetre vannak a mesék és versek. Ritkán térek haza a falumba, ahol Mózesné is lakik. Az okos, a pompás Mózesné, aki különben a komámasszonyom. Ikreket szült egyszer a többek között s levelet iratott hozzám. S én komája vagyok, így az én hajdani Muzsámnak. Az ikrek élnek, vagy meghaltak, nem tudom. Mózesné él, szeret engem s e pillanatban az ágyamnál ül megint, mint valamikor. Hallotta, hogy valahonnan a világ végéről hazajöttem s ott termett rögtön. Én nyavalyásan fetrengem az ágyban s beszélgetek Mózesnéval.

Mózesné: Hát megint betegen jött haza a . . . Majd meg fog gyógyulni itthon a . . . Nem is tudom, hogy szólítsam a . . .

Én: Komámnak, lelkem Mózesné komámasszony, komámnak szólítson.

Mózesné: Jaj, jaj, komám, azt nem akarom. Komám uramnak, ha akarja, jó? Most már itthon marad, ugy-e, hát na, kedves komám uram?

Én: Nem tudom én azt, édes Mózesné. Jó volna, jó volna, de mikor az embernek mennie kell.

Mózesné: Hallottam én ilyet gyermekoromban egyszer. A Szodoray uraknak volt egy ilyen urfiuk. Csak urakra szokott, bocsánat a szóért, ilyen bolondság jönni. A Szodoray urfi is elment a nagy világba. Beszélték, hogy könyveket ír, annak se lett jó vége.

Én: De Mózesné, hiszen a maga testvére is kiment Amerikába. Mennek, mennek, látja, a faluból az emberek.

Mózesné: De azok dolgozni mennek, azoknak kenyér kell. Az más, az nem az idegenség szerelme. Istenem, ha eszembe jut, már huszonöt éve. Amikor dajkáltam komám-uramat, amikor daloltam. Emlékszik a mesékre még, a furcsa mesékre?

Én: Emlékszem, komámasszony, nagyon is emlékszem. Azok a mesék ártalmas mesék voltak, de azért áldja meg magát a maga istene. Emlékszem a nótákra, a versekre is Mózesné, de nem haragszom magára. Látja, milyen gethes, sovány, szomorú vagyok. Harminc éves már, de nincs párom, egy jó asszony-párom. Kár volt azokat a meséket huszonöt évvel ezelőtt elmondani. Nagy kár volt, hogy maga versekkel és nótákkal altatott engem, Mózesné. De most már mind-egy és én nagyon szeretem magát. Jól tette, hogy most ime eljött. Hadd lássa, milyen hamar öregszik a legény ott kűnn a világban.

Telefon:

5-40. „MERCUR“

összes rendszerű írógépek műszaki vállalat Debreczen, Telefon:

Arany János-utca 2. szám.

(Specialis javító-műhely.) **5-40.**

Gabelsberger rendszerű gyors és gépirászati szakiskola — „Adler“ teljesen látható írású írógép kizárólagos képviselő Hajdu, Szabolcs, Szatmár és Szilágy-vármegyékre. — Copying Office gépiró másoló és sokszorosítási iroda. — Magyar gyártmányú írógép-szalagok. Főraktár hat vármegyére.

Mózesné: Öregszik, öregszik persze, mert nem csinál semmit. Tenni kell, csinálni kell mindig valamit, akkor nincs baj. Milyen csontos, rossz a válla, a karja. Az arca is olyan, mintha kicserelték volna. Sárga, rossz színű, bus az egész ember. Hát mit csinált huszonöt év óta?

ÉN: Semmit, Mózesné, semmit, bizonyisten semmit, lelkem komámasszony. O.vastam, nyögtem, olvastam, nyögtem, azután írni kezdtem. O.vastam, irtam, szomorkodtam és züllöttem. Azután nótákat és meséket csináltam, ha kedvem tartotta. S alapjában csakugyan nem csináltam semmit s nézve, ráncosodni kezd az arcom. De maga mit csinált huszonöt év óta Mózesné?

Mózesné: Egyebek mellett megszülettem tizenhárom gyermeket. Arra emlékszik ugy-e, komám uram, hogy akkor már volt egy? Akkor, amikor a komám uram édes anyja szegődött komám uram mellé dajkának. Az meghalt, de jött utána tizenhárom. Nem akartunk mi annyit az urammal, Jánossal. De jött, mint az adó, mint a büntetés. Szerencsére, nem előám valamennyi. Él vagy hat, ni, nem is hat, de hét, most jut eszembe. Háromszor szültem ikreket, de csak az a kettő él, akiknek komám uram a keresztapjuk. Hát ezt csináltam és még egyet-mást. Az uram két álló esztendeig lázár volt. Akkoriban én fogtam be a két gebénket mindig. Én jártam az erdőre a szekérrel fát fuvarozni. Én vittem az urakat a vasuti állomáshoz. Néha a szopós porontyot is magammal vittem és főztem, ha hazajöttem, a beteg uramnak, meg a kölyköknek. És kapáltam még két hold kukoricát is. A dohányt, ami a kertben termett, én gondoztam. Közben az uram betegen is ráért a szerelemre. Szerencsére fölépült, mire én szültem. Hát eféléket csináltam én huszonöt év óta. Éltem, ahogy illik élnie az Ur teremtményének.

ÉN: Én pedig Mózesné, nem éltem.

Mózesné: Tudom és sokat tünődtem én már nagyságos urfi, no-no, rosszul mondtam, a komám uram sorsán. Mindig olyan rest volt, már kicsi korában is, én már akkor féltettem.

ÉN: Mitől féltett, Mózesné, lelkem komámasszony?

Mózesné: Attól félttem, hogy nem fog csinálni semmit. Ha mesét vagy verset mondtam, mindig eltorzult az arca és sirt a gyönyörűségtől. Hát ott künn a világban, a nagy városokban, lehet ilyen restségből élni?

ÉN: Nem lehet. Mózesné, bizony alig lehet.

Mózesné: Én együgyü, falusi, tudatlan asszony vagyok. Sohse kerülök el a világi életben Budapestre, Bécsbe, Párisba, Rómába s az Isten tudja hová. De ott is csak emberek élnek, ugy-e? Ott is utálják a restet s ott is tenni kell valamit. Ha én Párisban élnék, mindenütt ott lennék. Nagy város az a Páris? Bemártanám magam mindenkinek a dolgába. S ha férfi volnék, mint komám uram, olyan szép, derék, pénzes fehérséget hoznék feleségnek onnan, hogy nat falu bámulna. Miért csinál valaki meséket és nótákat? Annyi mese és nóta van már a világon, hogy sok. Nem kell ez komám uram, higgye el, senkinek. Csak az öt éves gyermekeknek. Milyen aranyos kis urfi volt maga, mikor öt éves volt. És mi lett magából, kedves komámuram.

Hát így beszélt hozzám Mózesné, az én első muzsám. S akkor volt, történt ez, amikor Páris újra kérlelhetetlenül elkövetelt magának. S kell, hogy az ember eo ipso szomorú ember legyen. Ime még a muzsa is fejbe tudja kólintani. És mégis Mózesnének van igaza, a magyar, okos paraszt asszonynak. Mi a fenének kellene azok az emberek, akik nem cselekesznek? Az irás igazán nem az a mesterség, amit egy magyar és érmindszenti legény büntetlenül gyakorolhat. Az álom, mint tudomány még ismeretlen a Duna és Ér partján. Az embert elárulja a saját Muzsája is. Egyetlen vigasztalás talán csak az, hogy aki nem született tettekre, az kénytelen álmodni. De miért nem maradhat mindig öt évesnek s ágyánál miért nem ül mindig a régi — fiatal Mózesné, a nótás és mesés komámasszony?

A tavasz jöttekor

(Szezon-dal)

*Neki szánom hát magam, hogy én is
Szezon-dalt irjak végre . . .
Felnézek a verőfényes, tiszta, kék égre
És hangulatot keresek.*

*A tavaszról áradozik minden.
Szezon-dalt csiripelnek a verebek.
Irgykedve hallgatom őket . . .*

*Közben nézem a bájos, kipirult nőket,
Kik vígan sétálnak a korzó delén.
Káprázatos, bűvös varázst idéznek elém,
Mind víg, mosolyog, kacag, nevet,
Él a világ és mindenki szeret.*

*Szeretnék én is! Haj, de nem lehet . . .
Egyedül ülök. A betűket róvom.
Az ilyen mesterségtől az isten megóvjon
Minden jámbor lelket.*

*Hiába nézem az ébredő tavaszt,
Az én szívemben vágyakat nem fakaszt,
Legfeljebb szezon-dalt.
Ez is csak olyan, elkényszeredett . . .
Érezni rajta, hogy az egek
Bezárultak előttem: nem látom múzsám.*

*Nem érdekel semmi.
Sem a szoknyanadrág botrányok,
Sem a szebbnél-szebb, aranyos kis lányok
Sem tavaszi verőfény, sem napsugár.
Szépen vagyunk! Elmehetsz már
Öreg fiu, elmehetsz: hiszen
Nem érdekel már semmi sem . . .
Szezon dalt írni, sujtott le egy átok
Ha még ellenségem is, aki elolvassa,
Annak megbocsátok!*

*Pompás asszonyok és mesés kislányok.
Tavasz, szoknyanadrág, szezon és botrányok
Csiripelő verebek, az isten veletek!
Én messze elmegyek,
Hol nincs tavasz és nincs szezon-dal.*

Kórus:

Eredj! de azonnal!

(—VOLT—)

Séllyei József

Telefon 8—58 Debreczen Telefon 8—58
Műhely és felvételi üzlet: Péterfia-utca 42—44. sz. alatt.

Katonai és polgári szabó

Készít mérték utáni megrendeléseket a legjobb bel- és külföldi szövetekből, legújabb divat szerint —
a legjutányosabb árak mellett.

Eröss Lajos

(Nekrológ)

Most, amikor már nincs közöttünk: csak most érezzük, hogy kit veszítettünk el benne. Eröss Lajos halála nem csak a kálvinista Rómára, nem csak a magyar reformátusságra veszteség: — hanem veszteség mindnyájunkra, akik szívünkön hordjuk a magyarság igaz érdekeit. Eröss Lajos csendben és áldásosan működött. Legnagyobb érdeme, hogy minden igyekezete, tetteinek és cselekedeteinek minden rugója az volt, hogy a magyarság érdekében szilárdítsa meg a magyar vallást, a kalvinizmust. Azok a távoli kis magyar református egyházak, azok vesztek el Ő benne a legtöbbit és Eröss Lajost legbuszabban ezeknek a harangszava siratta el: fájdalmasan, panaszosan. A magyarság, a magyar faj ilyen rajongó szeretete mellett, ha még lettek volna is hibái Eröss Lajosnak, — eltörpülnének egészen.

Eröss Lajos sokat és nagyot tett a magyarság érdekében; ezért hálá-ak lehetünk iránta mindnyájan. De nagyok az érdemei, mint református püspöknek is, vallása puritán elveinek a megszilárdítása körül. Ő követte legjobban az irás szavait: hogy a cselekedet a legszebb beszéd. Eröss Lajos nem beszélt, hanem cselekedett. Élete-halála örök és nagy példa minden református előtt, aki tiszteltben tartja a nagy vallásalapító puritán, szinte rideg és önmegtágadó elveit. Eröss Lajosról valóban elmondhatjuk, hogy buzgó követője volt Kálvin Jánosnak, a genfi prédikátornak, akinek a sirjához életében többször elzarándokolt. Eröss Lajosról valóban elmondhatjuk, hogy úgy élt, amint egy kálvinistának kell élni. A mi korunkból, a mi kicsinyes világunkból lassanként elköltöznek azok, akik úgy tudnak rajongani még nagy eszmékért, mint Eröss Lajos. És mi egyedül maradunk a hétköznapi lelkek unalmas szürkeségében.

Kálvin volt a példányképe, a reformáció eszméiért élt egész életében krisztusi és szeretetteljes életet. Méltó utóda ő a régi kálvinista Róma fejének, akikre úgy tekintett minden buzgó református, mint katolikus a római pápára. Ő még a Méliusz Juhász Péterek, Dévai Biró Mátyások, Balogh Péterek és a magyar kálvinizmus többi nagy alakjainak a sorából való. Most elköltözött hozzájuk. Vajjon befogja-e az Ő nagysága zární a református nagyok dicső sorát? Ha megnagyítja is a halál a távozók képeit előttünk, azért azt tudjuk, hogy Eröss Lajost nem pótolhatja senki.

Amilyen igaz és kálvinista volt életében, olyan nagy volt a halálában is. Az Eröss Lajos végrendelete mély betekintést nyújt az ő puritán és fenséges lelki világába. . . . Mintha csak a nagy genfi reformátor utolsó óhaját olvasnánk. Amilyen büszkesége volt Eröss Lajos életében a református egyháznak, épp olyan, sőt még nagyobb büszkesége a halála után. Ha tudott volna szólni, ha lett volna ideje kérni még valamit a nagy püspöknek: bizonyára csak annyit kívánt volna, hogy halála után mindenki így emlékezzék meg róla: Eröss Lajos igazi kálvinista volt! Hogy még ezenkívül milyen nagy ember és nagy lélek is volt, azt mi tudjuk a legjobban. Hült tetemeit szeretett első felesége koporsója mellé földelték el — ez volt a kívánsága: könnyezésig meghathatja a legdurvább szívet is. . . . Testét eltemettük, de lelke még sokáig fog örködni virrasztóként, szeretett egyháza és hazája felett!

Mi a mostani munkapárti többség?

Olyan tojás, amelyet az ellenzék addig görget, amíg neki megy az új választási törvény kemény kövének: — és szerte-szét fröccsen!

Molnár Testvérek

varrógép, kerékpár, grammofon és lemezek legnagyobb raktárában

Egyháztér 3., a nagytemplom mellett.

Író angyal védjegyű Eufon tölcsernélküli. Pathé tűnélküli beszélőgépek és lemezek kizárólagos képviselője. Telefon 727. Kedvező fizetési feltételek! Szolid kiszolgálás! Külön technikai osztály és javító műhely! Telefon 727. Villanycsengő berendezését, évi jókarban tartását elvállaljuk.

Debreczen,

Lipcsei filharmonikusok koncertje

(A Debreczeni Zenekedvelők Körének Liszt Ferenc születése 100-ik és halála 25-ik évfordulója alkalmából rendezett 5-ik hangversenye a városi színházban 1911. március 3J-án. —)

Szép és kegyeletes ünnepélyt rendezett a Debreczeni Zenekedvelők Köre csütörtök este a városi színházban: Liszt Ferenc, a nagy Mester emlékének szentelte ötödik hangversenyét, amelyen a lipcsei filharmonikus zenekar szerepelt Winderstein Hans tanár, karnagy vezetése alatt. Liszt Ferenc emlékének nem is lehetett volna méltóbban áldozni, mint a zenei tökéletesség legmagasabb megnyilatkozásával, egy filharmonikus zenekar szívet-lelket meghódító varázsával. Filharmonikus zenekar! A világnak egyik legelső és leghíresebb zenekara szerepelt minálunk, itt a magyar alföld sivatagján, a művelt Európa mesgyéjén. A lipcsei filharmonikusok szerepléséhez fogható zenei eseményben még talán nem is volt eddig része Debreczennek. Igazán: ki sem fejezhetjük kellőleg bámulatunkat, csodálatunkat a Debreczeni Zenekedvelők Körének agilis vezetősége iránt, amely ilyen pompás és nagyszabású, Debreczen viszonyait olyan nagyon túlszárnyaló zenei eseményt képes volt itt, minálunk megszínálni. Igen, a Debreczeni Zenekedvelők Köre többet érdemel meg, mint pusztá elismerést és köszönetet: bátran tarthat számot minden olyan ember bámulatára, csodálatára, akit csak valamenyire is érdekel a művészi élvezeteknek zenei része. Igazán, nem is olyan régen, még álmodni sem mertünk volna arról, hogy Debreczenben egy ilyen zenei eseményhez, még csak alig megközelíthető is történhessen. És ime! mi történt. . . . Valóban, elmúlt már a csodák kora, de azért csodák még mindig történnek: Debreczennek immár egészen fővárosiasan mozgalmas zenei élete van. Zenei élet sarjadt ki ebből a terméketlen homokból: nagy munka és sok fáradtság, küzködés tehette csak ennyire is termékenyvé a debreczeni közönséget.

A lipcsei filharmonikus zenekar hangversenye olyan előkelő közönség jelenlétében folyt le csütörtök este a városi színházban, amelyre bizvást elmondhatjuk, hogy ilyen közönséget még eddig nem láttunk Debreczenben. Áhítatos csendben gördült fel az öreg függöny és előttünk volt Európa, sőt a világ egyik leghíresebb zenekara: — a lipcsei filharmonikus zenekar. Az áhítatos, várakozással teljes csendet nemsokára feszült figyelem váltotta fel: felcsendültek a zenekar magasztos, enyelgő, majd pajzán hangjai és fenséges akkordokká egyesülve, bilincsbe verték a hallgatóság szívet. Elkápráztattak mindenkit ezek a bűbajos hanghullámok, amelyek egyszer hosszan dörögtek és kétségbeejtettek, mint valami hatalmas égi háboru, majd esdekelve jajgattak és panaszkodtak velőtrázóan, szívetpőn: — aztán elcsitulnak ezek a mély, feneketlen örvényeket felkorbácsoló akkordok és szelíd, bájos hangvegyületeknek adtak helyet; susogó, bugó, enyelgő hangokat hallottunk, csalóánydalt és vízcsofogást, szellő játszi zizegését. . . . És minden zeneértő ember érezte, hogy egy ilyen zenekar szereplése a zeneművészet legnagyobb dicsősége.

Mozart „Jupiter szimfóniája“ (C-dur) nyitotta meg a koncert műsorát. Aztán sorra kerültek a Liszt Ferencvel oly annyira rokon lélek többi alkotásai: az „Allegro vivace“, az „Andante cantabile“, a „Menuetto“ örökbecsű, törekenységig finom zenéje és a „Molto Allegro“ hatalmas fináléja. Csak ezután, csak ilyen bevezetés után került a sor Liszt egyik legmélyebben járó szimfoniai zenekölteményére: a „Les Préludes“ akkordjai szólaltak meg a lipcsei filharmonikusok vonóin. A nagy Mester Lamartín szentimentalizmusát öntötte briliáns módon hangokba. Csak azok tudják igazán értékelni ezt a zeneszámot, akik Lamartint ismerik; — habár a „Les Préludes“ tökéletes és hatalmas zenei alkotás minden vonatkozás nélkül is. Goldmark „Tavasszal“ című hangverseny nyitánya és a nagy Csajkovszky „Diótörő“ suite után következett a hangverseny-est hatalmas és fenséges fináléjaképpen Liszt Ferencnek egyik leghíresebb zenei alkotása: a „Magyar rapsódia“ (F dur). Méltó és hatalmas befejezése volt ez a zenei rapsódia: milyen sokat öntött Liszt ebbe az örökbecsű zenei munkájába. Mindent-mindent! Egekig ragadnak a rapsódia szeszélyes és fenséges

hullámai, hogy aztán lesujtsanak a mélybe. Igazán, a lipcsei filharmónikus zenekar kellett hozzá, hogy ezt a hatalmas munkát méltóképen előadhassa. Külön meg kell még emlékeznünk a zenekar kiváló dirigensiről: Winderstein Hans karnagyról, aki európai hirnevéhez méltó precizitással vezette a bámulatosan fegyelmezett zenekart. Még csak annyit, hogy újból köszönetet mondunk a Debreczeni Zenekedvelők Körének, agilis intézőségének és dr. Spitz Lipótnak, az agilis titkárnak, aki sokat tett az est sikere érdekében. **Kürthy Nándor**

Még a szoknyanadrág

hordását is megtudjuk bocsájtani, ha úgy feszül egy bájos hölgyön, mint a Zilahyné termetén!

A bíró előtt

(Komoly tragédia egy felvonásban, eiőjátékkal :::)

Szin: A kihágási bíró ítélő-csarnoka. Szereplő személyek: a Bíró, Okleveles — zenetanár, Vádló — ügyvéd, a három Művész — vádlottak, Védő — ügyvéd, zenetanárok, ujságírók, nép. Az előjáték színhelye egy sötét gothikus terem. Személyek: Okleveles — zenetanár, Intrikus — igazgató. — Az egész tragédiát valami titkos mélabu árnyazza be, annak rendje és módja szerint.

ELŐJÁTÉK

Intrikus igazgató és Okleveles zenetanár sötéten maguk elé merednek. Látszik, hogy nagy ügyekről tárgyalnak.

Intrikus: Tehát elkerülhetetlen.

Okleveles: Vásárra vigyem a bőrömet?

Intrikus: Valahogy meg kell akadályozni a Zenede városítását.

Okleveles: Ugy sem lehet megakadályozni.

Intrikus: (dühösen) De legalább borsot törünk az orruk alá. Ha mondom, úgy legyen!

Okleveles: Hátha kikapok? Aztán, hogy támadjak én meg cimbitörlesztésért olyan művészeket, akiket becsülök és akik igazán nagyok?

Intrikus: (sötéten) Meg kell, hogy legyen!

Okleveles: Jó, de én Pilátusként mosom a kezem.

A TRAGÉDIA

Ez már a kihágási bíró előtt folyik le: nagy érdeklődés mellett. A teremben nagyon sokan vannak. Össze-vissza beszélnek, nagy a zürzavar. Idő: ugy déltájban.

Bíró: Nagyon érdekes ez a dolog uraim. Ennek a cimbitörlesztésnek a története. Itt elvi jelentőségű határozatról van szó.

Okleveles: Hogy ne használhassa mindenki jogtalanul az okleveles zenetanári címet. Mert csak az művész, az a tanár, akinek erről diplomája van.

Bíró: Tessék előterjeszteni a vádat.

Vádló: Tekintetes büntető rendőrbíróság! Én vádolok. Vádolok három Művészt, akiket nagyra becsülök, akikről nem is érzem hivattottnak magam arra, hogy kritikát mondjak. De azért vádolom, vádolom cimbitörlesztéssel őket. Művészek, kiváló pedagógusok, országszerte híres emberek — de nem tanárok.

Védő: Tekintetes büntető rendőrbíróság! Én védő vagyok, tehát védek. De nem kötelességből, hanem meggyőződésből. Ez a három Művész, amint ellenfelem is elismeri, valamennyi kiváló, nagy ember,

országszerte híres zenészek és zenepedagógusok. De oklevélre nincs szükségük. Nincs szükségük, mert pro primó: meg sem szerezhették; pro secundó: pedig azoknak sincs oklevelük, akik ezt az oklevelet adják. Oklevélre csak — az okleveleseknek van szükségük.

Bíró: Igaz-e a védő ezen állítása?

Vádló: Lehet, hogy igaz. Elég baj, hogy olyanok is adhatnak oklevelet, akiknek maguknak sincs oklevelük.

Védő: Felfogjuk őket is jelenteni cimbitörlesztésért.

(Ezután még nagyon sokat beszélnek. A bizonyítási eljárás folyamán kitűnik, hogy a művészek tényleg nagy művészek, de nincs erről oklevelük. A bíróság pedig ezt szükségesnek tartaná. Még, több is kiderül: kiderül, hogy az oklevél megszerzése ahhoz van kötve, hogy a vádlott Művészek szerzeményeit sikeresen lejátszák az oklevélre pályázók. Ezután a folytatás ismét drámai)

Bíró: Itéletet hozok. Jól lehet, a vádlottak nagy művészek, azért nincs oklevelük. És a törvény csak a formai dolgokat veheti tekintetben. Rendelet, — rendelet: ez faktum. Én tehát elítélem a vádlottakat cimbitörlesztésért, egyben hivatalból megindítjuk az eljárást Magyarország minden oklevél nélküli zenetanára ellen.

Védő: Az országos m. kir. Zeneakadémia tanári-kara ellen is, amelyik az okleveleket adja?

Bíró: Azok ellen is. Rendelet, csak rendelet marad.

Védő: Ez ellen tisztelettel felebezek!

Bíró: Azt teheti!

Védő: Hát Okleveles urnak vajjon van-e oklevele? Mutassa be a rendőrbíróságnak!

Okleveles: (bemutatja)

Védő: (megnézi) Nincs rajta pecsét, nincs rajta szám, a bélyeg nincs átírva: ez az oklevél hamis. Külömben is Okleveles ur nincs az okleveles zenetanárok hivatalos listájában felsorolva . . .

Vádló: Az lehet, de nem fontos.

A három Művész: (feszülten tárgyalnak és várják a történetendőket.)

Védő: Én tehát kérem a bünvádi eljárást Okleveles ur ellen megindítani, mivel alapos a gyanum, hogy valami suskus van a dologban.

Bíró: A büntető eljárás megindított. Én mindent megindítottok.

Egy hang: Aki másnak vermet ás, maga ssik bele. (Tableau.)

A tragédia lefolyta után Vádló és Intrikus találkoznak.

Vádló: (Intrikushoz) Látod, mit tettél az izléstelen hirdetésseddel!

— Fügöny —

Kürt

Egy verseskötetből

I.

Áldott, ki jött az Ur nevében

*Az élet könnyes, koldus útja
Bús tragédiák termő méhe;
Halálmagot vetett beléje
A suta sors átkozott uja.*

*Nem érdem lenni bús boldognak:
Untatók a fáradt kedélyek.
(Mert fáradtak és kesernyések
A boldogsággal jóllakottak.)*

*Szomorú sors és szomorú gög
Záporozott ránk bús keservet: —
Csak az a boldog, aki szenved
És sirat sok elpusztult erőt.*

Kovács Gyula és Társa női divatterme Debreczen, Főtér 55. Hungária mellett ::

Női felöltők, divat bundák plüsch és szörme kabátok, leány és gyermek felöltők, boák, Costümök, pongyokák, színházi és esti köpenyek, divatszineken. **Csipke, selyem és szövet blousok dus választéka.**

Alkalmi vásár leszállított legolcsóbb szabott árak mellett

*Koldus kínok koldus siralma
Egetostromló dachba jajdul,
S a nyomott agyban eszmeraj gyúl
Egy dörgedelmes pillanatra.*

*Minden nyomor ezerszer áldott
És áldott minden bűnfelejtés,
Minden bánat, minden kesergés:
— Ezek váltják meg a világot.*

*Krisztussorsok, szent Messiások,
Isten küldött bús végzéseképen —
S áldott, ki jött az Ur nevében,
Halleluja, — örökre áldott!*

Györék József

II.

Kisvárosi állomáson

*Dióbarna bútorok árnya,
Mint fáradt útas, nyúlik el hosszan.
Rikító-szin plakátok a falon,
Ott lim-lomos holmi egy dobozban.*

*Perc-seregélyek suhanva szállnak,
Egykét álmos útas vár az indulásra.
Várok a csöndben. S szállni szeretnék
Hívogató messzi-messzi tájra.*

*Ez Velence, — Nápoly, ez itt Róma,
E kép itt Párisba hívja lelkem.
De jó, hogy most nem zavar meg semmi,
Oly jól esik hosszan elmerengnem.*

*Hévízeknek csobogását hallom,
Szívemben zsong sok fürdői emlék.
Messzi partokra, kék tengerekre
Óh, ha mehetnék, óh, ha mehetnék!*

*De nem lehet. Kattogva, robogva,
Nyugat felől jön s már itt a vonat.
Lágy kis faluba — egy kis temetőbe —
Visz engemet, viszi bánatomat.*

Nagy Ferenc

Atilla halála

(Hún tragédia)

MIND

Hadurra!

HANGOK

Nagy király!

MÁSOK

Atilla!

(Mély hajlongással közelednek a görög követek. Atilla feláll)

ATILLA

Atilla és a hún tanács határozott,
Vigyétek válaszom: Merész császárotok
Ne lássam majd a térdeim előtt!

Kihivta végzetét. Hadur akarta így . . .
Ezerszer jaj neki!
Ti meg, ha útatok megengedi,
Vendégeim vagytok. Ma tartom én
A nászomat. — Császártok ezt zavarta meg.

ELSŐ KÖVET

A meghívást köszönjük nagy király,
De sürgős az üzeneted.

MÁSODIK

Nem szól hiába
A hir felőled nagy király, regékben
Magasztva tetteid. Légy üdvözölt!
(Mély hajlongások között eltávoznak)

ZALÁRD

Uram, te végezel. Megváltoztatni nem
Lehet. De most ezerszer hadd legyen
Hun ám a hún!

ATILLA

Ébren vagyok talán,
Vagy álmodok: még mindig nem tudom,
Próbára tesz Hadur, avagy Ármány csele
Űz én velem gonosz játékot? Emberek
Kőből faragva. Hiszen ha én feljajdulok,
Üvöltöni kén tinéktek! Oh fejem.
Elszédülök. Adót fizessek a görögnek?
Titokzatos borzalmakat kovácsolhat
A természet nagy műhelye. A vég közel.
Lehull a nap, lebuknak a tejútról is
A fényes szép csillagzatok. Romlásba tart
Minden nagy Állat.
Hadur csatázik. Ellene visel hadat
Ármány. Gonosz idő! A rossz manók,
Kisértetek, az ördögök hada kísért . . .
És elsötétül az egész világ. Tekintsetek
Körül. Vértengerébe száll a Nap.
Az ég, a föld, kezünk: minden piros
Akár csak vércsorogna. Égeti
Kezem. Vadúl. Hogy égeti! Bátyám, miért
Jössz én elé? Bátyám haragszol?
Meg nem bocsátsz. De mind olyan merőn
Néztek felém. Leáldoz a hatalmam?
Hatalmam napja is! Ugy vélitek?!
Elszédülök. Veszettül ásit én alattam ez
A tátongó, sok ölnyi mélység. Itt a lábam
Alatt terül minden. Nagy úr vagyok!
Haha! Dicső dolog.
A nap, ha áldozik, ha kél: csak vérpiros.
Leáldozik. Talán od'át, az Éjbe gyújt
Nekem világot? Csorog a vér kezemről.
Piros. Nem az enyém! Lemoshatom
Vajjon valamikor te rólad ezt? A vért
Hatalmas kéz, önvéredet — —
A merre nézek, vérbe fül minden körültem
Magam vagyok e tenger atyja — —

(Az utolsó szavakat már extázisban mondja el. A Nagyok arcán látszik a mély megdöbbenés. Csaba, ki eddig hallgatagon ült a lábainál, most feláll)

Itt lesz a husvét

*nemsokára, de azt hisszük, hogy a mai husárok mellett
nem lesz az ünnepre valami nagy hús-vétel. Csak lenne
böven száraz kenyérünk — —*

Koncz József

csipke és szövet függő-
nyök kifogástalanul
tisztíttatnak.

Füzlet és gyár:
Arany János-utca 10. sz.

Alapított 1903.

Telefon 701

Fióküzlelek: Batthyányi-utca 2. és Vár-utca 3. szám. (Zenede udvar.)

Zilahyné nadrágszoknyában

Az első igazi nadrágszoknyát Zilahynén láttuk Debreczenben; Zilahynén, akiről mindnyájan tudjuk, hogy ő nála kevesen öltöznek elegánsabban és mégis diszkréten. Zilahyné jóízűségében — különösen pedig az öltözködés művészete körül — teljesen megbízhatunk. És mégis magára vette a nadrágszoknyát . . . mondják az új divat ellenségei. Mi nekünk pedig az a véleményünk, hogy akár ellene, akár mellette vagyunk is a nadrágszoknya-viseletnek: meg kell hódolnunk mme Berkovics Párisban remekbe készített izléses ruhadarabja előtt. Hogy a szinpadon jól festett, az bizonyos. (Hogy ebben nagy része volt a Zilahyné pompás természetnek, az még bizonyosabb.) Nem akarjuk ezzel azt mondani, hogy a hétköznapi életben, a suffiták mindent megszépítő világitása nélkül is hasonló sikerrel debütált volna az új ruhadarab. Ami a szinpadon jó izlés, az a közéletben a legnagyobb botrányra vezető izléstelenség is lehet. Egy azonban bizonyos: a Zilahyné pompás természet diadallal vonult be a nadrágszoknya Debreczenbe. Hogy ez a diadal egyúttal a nadrágszoknya diadala is — el kell ösmernünk. — A Zilahyné sikerének mindjárt irigyei is akadtak. A minap már minálunk is próbát tett egy hölgy az új divattal. Az élet azonban nagy ellensége gyakorta a szinpadnak: így történt, hogy a nadrágszoknya első fellépése alkalmából, — az utcán már megbukott. Volt már Debreczennek is nadrágszoknya botránya! A piac kellős közepéről kellett eszeveszetten menekülni a „nép haragja“ elől annak, aki rászánta magát, hogy első áldozata legyen az új divatnak. Azt azonban máris megállapíthatjuk, hogy az új divat veszedelmesen közeleg. Nem kell egyéb, mint hogy olyan apostolai legyenek — ha akár a szinpadon is — mint Zilahyné: és sokan fognak kedvet kapni a nadrágszoknya hordáshoz. Ami még máma lehetetlenség . . . De ki tudja mi lesz már holnap?

Ősszel

Hullanak a falevelek;
Holtan újra élnek.
Elhallgatom, mit e hulló
Levelek mesélnek.

Elhallgatom — elmélázva,
Nem is veszem észre,
Hogy két melegkönnycsepp hull le,
Szememből e kézre.

Nem tudom, hogy mit siratok.
Levelek hullását? . . .
Vagy talán a szerelmemnek
Gyászos elmúlását?

Nem tudom, hogy mit siratok,
Csak érzem és látom,
Hogy elmúlik minden ezen
A hazug világon!

Brichta István

A zenetanárok háborúsága

is végeredményben arra a régen ösmert igazságra vezet vissza; hogy sok a zenész-ember, de kevés a tanítvány-fóka.

Krónika

Beköszönt az április is. Sok, nagyon sok minden függ ennek a bolond hónapnak a szeszélyétől. Csak ilyenkor látjuk, hogy mi, a mezőgazdasági ország; mi függünk legjobban az időjárástól, a sors vakságától, vagy mondjuk az istenáldásától. Egy rossz év — és milliók maradnak kenyér nélkül. A magyar gazda félve várja minden évben a tavaszt. Bolond hónapnak nevezi a magyar nép a magyar áprilist: és nagyon találó és nagyon megfelelő ez az elnevezés. Milliók kenyere, betevő falatja függ a bolond hónap szeszélyeitől. És az április nagyon gyakorta szeszélyes: olyan, mint a kikapós menyecske. Egyszer hideg, egyszer meg nagyon is meleg. Ez is — az is egyformán káros reánk nézve. Csókja is sokat árthat és haragja pedig nagyon veszélyes. Félünk az áprilistől! Mi magyarok nagyon is félhetünk az időjárás tavaszi változatosságától. — Mikor szabadulunk már egyszer fel ez alól a nyomás alól? Mikor nem fogunk már remegni a tavasz jöttén? — Várva várjuk és mégis félünk tőle. Életet és halált hozhat egyaránt. Ha minden város határán csak egy kis gyárkémény is füstölöghetne, akkor nem kellene úgy félnünk a tavasztól, az áprilisi időjárásról. Mert a mi munkánk, a mi keserves verejtékünk nem biztos, hogy meghozza a maga gyümölcsét. Egy hideg áprilisi szél, vagy egy kis májusi fagy — és nem ring acélos búzatereng az áldott magyar földön — — Ezért félünk mi magyarok a bolondok hónapjától, a magyar áprilistől.

A magyarországi hírlapírók nyugdíjintézetének jubiláris közgyűlésén érdekes módon vetődött fel a magyar közönség viszonya a sajtóhoz. Szegény sajtó! Mennyi piszkot, mennyi bántalmat, mennyi rugást kapsz te éppen azoknak a részéről, akiket naggyá tettél. Meg akarnak rendszabályozni, beakarják fogni a szádat, nagyon szép és nagyon hazug frázisok leple alatt: a sajtó az egyéni tisztességben gázol, a sajtó visszaélését nincsen mód megakadályozni, a sajtót elkövetett visszaéléseiért nem lehet megbüntetni . . . Ilyen és ehhez hasonló frázisok puffognak, hogy legtöbbször mennyi bennök az igazság azt eklatánsan bizonyítja az, hogy csak nem rég egy olyan képviselő ur tett javaslatot a sajtó kikapásainak a megfékezésére, aki maga is mint újságíró került a képviselői polcra. Ez az újságírás sorsa. Éppen azok támadnak a sajtó ellen akik a legtöbbet köszönhetnek neki, mert tudatában vannak annak, hogy a sajtó nem csak nagyhatalom, hanem igazságszó nagyhatalom is, és amit adott, azt könnyen el is veheti. Azok a vádak amik a sajtót érik a magyar olvasóközönségre hullanak vissza. Óriási áldozat és nagy anyagi töke kéne hozzá, hogy a sajtó intelligens olvasóközönségét nevelhessen magának. Amíg ez be nem következik, addig a sajtó kénytelen lesz gazdájának, parancsolójának a közönségnek igényeihez alkalmazkodni, amit még a sajtótól sem vehetünk rossz néven . . .

A debreczeni református tanítónök, tekintettel a mai nagy drágságra és a megélhetési viszonyok folyton növekedő nehézségére, fizetés emelést kértek és kaptak is. A lakbérüket évente 10 koronával emelték, a fizetésüket pedig 415 fillérrel. Ugy-e, hogy ez hatalmas fizetés-javítás? Szomorúan jellemző ez a mai szellemi proletárizmusra, arra az osztályra, amely maholnap nyomorultabban fog élni, a legutolsó napszámosnál. Régen legalább azt mondhattuk, hogy a szellemi proletárizmus: cifa nyomoruság. A „cifa“ most már semmiesetre sem lehet jelzője annak a nagy nyomoruságnak, amely ezt az osztályt teljesen hatalmába ejti. A fizikai munkások a tömörüléssel már rég

**LINOLEUM
ÁRUHÁZ**

Haász Lipót
Piac-u. 49. Telefon 644.

Ott szerezheti be legolcsóbban
sárczipőjét.

segítettek a helyzetükön, a szellemi proletároknak a szervezkedésük azonban sokáig késik, sőt sokak szerint késni fog örökre. Ezek így okoskodnak szegények: szellemi proletár annyi van, mint réten a fű, erdőben a falevél — ha száz kiáll a munkából, ezret kapnak helyette. Jó lesz tehát nem rugdalózni, hanem beérni avval az éhbérrel, amit adnak és legfeljebb csak akkor könyörögni, amikor erre a megalázkodásra a végső szükség kényszerít. Ma még talán ezeknek van igazuk, de ki tudja, hogy mit hoz a jövő . . .

*

Alig indult meg a villanyos, már megtörtént az első összeütközés. Ne ijedjenek meg, nem a villanyos ütközött össze, hanem egy utas mutatta meg, hogy milyen nagy, hatalmas ember ő a maga 10 fillérjével és ebből származott az összeütközés. Történt pedig, hogy az illető váltott egy szakaszjegyet, az mellékes, hogy öneki 20 filléres jegyet kellett volna váltani, hogy ő jóval tulszándékozott menni a szakaszhatáron, a fő az, hogy Magyarországon vagyunk, ahol még nem zárják ki a tisztességes emberek társaságából azt, aki meglopja a villanyos vasutat, azzal, hogy 10 filléres jegyet vált és két szakaszon utazik véle. Ezt tudta a mi utasunk is. Mégis tette, hogy a 10 filléres jegyével tulment a szakaszhatáron és uram isten, az ellenőr még megmerte tenni, hogy figyelmeztette és új jegyváltásra szólította fel. Hát történhet ennél felháborítóbb eset? Legalább így fogta fel a mi utasunk a dolgot, mert a szegény, kötelességét teljesítő kalauzt elmondta „piszkos gazembernek“ és öklével mellbe vágta. Büszke lehet a vasutársaság alkalmazottai fegyelmezettségére, mert az így meggyalázott ember képes volt visszatartani magát, pedig ha önmaga akart volna bíraskodni, fizikai erejét tekintve, össze tudta volna morzsolni a mérnylőt. A vasutársaságnak elégtételt kell szerezni alkalmazottjának, a debreczeni bíróságnak pedig szigorú büntetést kellene szabni a mérnylőre. Ezt követeli tőle a társadalmi rend is. A megsértett ellenőr hivatása magaslatán álló alkalmazottnak bizonyult, büszke lehet erejére, hogy ily durva inzultus után megmutatta, hogy letudja győzni magában az indulatot s a rajta esett sérelem megtorlását felettes hatóságára és a bíróságra bízta. Mi bizunk benne, hogy nem fog csalódní, mert nem szabad csalódnia. A fegyelmi szabályzattal megköltözött kérges kezét ez uton szoritjuk meg, tudjuk, hogy az a tenyér tudott volna magának elégtételt szerezni, de a dicsősége az, hogy ezt nem tette s kezét nem piszkította be.

*

A héten két örmester botrányáról hallottunk. Csak kettőről! de a mindentudó Isten a megmondhatója, hogy e héten hány katonai botrány volt Magyarországon, nem is szólva azokról, az apró-cseprő törtéiről, melyek, sajnos, már már megszokottak lettek. A polgári büntető törvény kezében, a bűnös szépen megkapja a maga megérdemelt büntetését, nyilvános tárgyaláson ítélik meg felette, s a büntetést publikálják. A katonaságnál ellenben mindent a legnagyobb miszticizmusba öltöztetnek, a tárgyalások zártak, a büntetésről alig szerez valaki tudomást. A büntetés mindig, részint a bűn megtorlását célozza, részint elrettentő példát szolgál az embereknek. A katonai bűnügyekben a beavatottakon kívül senki sem tud semiről. Nem teljesíti tehát az egyik főcél, az elrettentő példa statuálást. Ez az oka annak, hogy a katonaság tagjai, nem látván példát, elkövetnek olyan bűntényeket, melyeket minden bizonynyal nem követte volna el . . . Nem szól ez az óbudai és szegedi esetre, szól ez általárolsan. Nagy baj mindenesetre az, hogy a hadsereg társadalmon kívülinek képzei magát, pedig ő is csak a polgári társadalom tagja, s külön katonai társadalomról, nem csak nem lehet, de nem is szabad beszélni, mert ha ez így volna, akkor a két különböző társadalmi rend közötti összefüzesek már nem csetepaték, hanem háborúk lennének. A katonaságnak ezen beképzelt különálló társadalmi felfogásának következményei a néha néha kipattanott botrányok. Mennyivel különb egy katona, mint egy polgár? Semmivel, éppenséggel semmivel! Hisz ha a különbség fenállana, nem lehetnének civilek tiszték, akkor tényleg teljesen exkulsiv társadalmi osztályt kellene a katonaságnak a maga számára megteremtteni. Vagy tán az egyenruha változtat valamit a civilen, különbbé lesz ez által? Beszélnek katonai becsületről. Mi ez? hát nem egyenlően féltett kincse a becsület katonának és polgárnak egyaránt, az egyenruha alatt megerősül tán a becsületézés? Ha tehát csak kötelesség, munka és szolgálat teljesítés között van különbség a katona és civil között: mert,

hogy másban nincs az evidens, csupán munka megosztás alapján lehet a kettő között, nem különbséget, hanem párhuzamost vonni, miért nincs a katona és civil egyenlő biraskodás alatt, miért kell a katonai bűnügyeket oly hermetice kezelni, miért nem tud meg ezek nagyrészeről senki semmit! oly kérdések, melyekre felelet elutasítólag csak sofisztikával, vagy despotizmussal adható. Ez a nagy titkolódzás a katonaság részéről minden egyes esetben alapos gyanút kelt a nagyközönségben, nem lévén való tényállás, igazság, találgatásokra, pletykákra ad csak alkalmas, mely nem hogy emelné a katonaság méltóságát, de sőt, mindig árt. Ez az erőszakos megkülömböztetés, már csak azért is ártalmas, mert valóra váltja a képzelmet, hogy t. i. a katona kiválóbb, tökéletesebb, felsőbb lény a civilnél, szóval kiváltságos állapotot teremt, külön társadalmat alkot a társadalomban. Már pedig állam az államban lehetetlen, mert akkor teljesen elromlik ez az úgy is ócska gépezet, mely nemsokára az ócskaságtárba kerül, hogy helyet adjon egy oly berendezkedésnek, melyben még a magja is ki lesz irtva ily elkülönítő eszmének. Addig is míg ez valóra vál, okosan tenné a hadsereg, ha nem zárkozna el annyira a nagyvilágtól, mert ez észszerűnek egyáltalában nem mondható, sőt hátrányait érezhetni nap-nap után. De mélyen sérti a mai katonai büntető rendszer az egész társadalmat, amelynek feltétlen és elvitázhatatlan joga van az ellenőrzésre, ellenőrizni a katonaság ténykedését, hiszen a polgári társadalom pénzéből tartja fen a katonaságot a maga védelmére, nem pedig cifraságnak. Sohse tudhatjuk, mikor történik valami tévedés vagy rosszakarat folytán olyasmi, mit az emberek összességének kötelessége meggátolni, nem tudhatjuk, miképen ítélik meg embertársunkon. Változtatni, feltétlenül változtatni kell ezen, mert hogy pénzünkért csak hallgatás legyen részünk, hogy saját vérünkön csak az utolsó pillanatban tudjuk meg, hogy Manlicher golyó furta át szívet, hogy társadalmat engedjünk csinálni a társadalomban, államot az államban, az szomorú, elrettentő, teljesen lehetetlen abszurdum. Nem vagyunk a velencei dógék korában!

*

A Debreczeni Vivó Club április hó 1-én és 2-án rendezi a Magyar Athlétikai Szövetség megbízásából Észak-Magyarország kard és törvívó bajnokságait a Bika szálló dísztermében. Nem lehet eléggé méltányolni a D.V.C. ezen elhatározását, hogy az alig pár hónapja alakult s azóta már egy minden tekintetben kitűnő versenyt rendező egyesület, most vállalkozott a kerületi bajnokságok megrendezésére s egész bizonyos, hogy ezt az első versenyt is feülmuló sikerrel fogja lebonyolítani. Mert, hogy ez így lesz, arra elég garantiát nyújt a rendezőség élén álló férfiak neve, s az az óriási érdeklődés mely a két napos verseny iránt a közönség körében is megnyilvánul. A nevezések után ítéelve, részt vesz a versenyen az északi kerület minden számot tevő vivója s így elsőrangú küzdelmekre lesz kilátás. Ezuttal azonban nem az a célunk, hogy a verseny iránti érdeklődést még jobban felkeltsük, mert hisz ez már befejezett dolog s talán elég sem lesz az óriási terem az érdeklődők befogadására, hanem inkább az, hogy a legnagyobb elismeréssel adózzunk a D.V.C. — csak áldozatkészségéért, amellyel a magyar sport ügyének tesz igen nagy és önzetlen szolgálatot (hiszen tekintettel a résztvevő katona tisztekre, belépődíjat sem szedhet,) akkor, amidőn a verseny megrendezésével propagandát csinál a sportok egyik legszebbikének a vidéken is, elősegítve ezáltal annak minél szélesebb körökben való terjedését s ezzel kilátásba helyezve egy pár új csillag felszínre kerülését, akik annak idején méltó utódai lehetnek azoknak a világhírű magyar vívóknak akik, hogy csak e legutóbbi 1908-iki olimpiádot említsem, örök dicsőséget szereztek s magyar névnek a művelt nyugat fiai felett aratott szenzációs győzelmükkel. Most hát már annyira eljutottunk, legalább is a nyugati államokban, hogy egy-egy ország fiainak kiváló sport eredményeit a kultura fokmérőjének tekintik. A D.V.C. szép cél szolgálatába állott s adja az ég, hogy siker koronázza fáradozásait. Hiszszük, hogy kitartással s a mostani vezetőinek kiválóságával célját, lassan ugyan, de biztosan el is fogja érni.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban

Debreczen, Kossuth-utca 8. szám alatt. ☐ Telefon 505. szám.

Debreczen legelőkelőbb
mulatóhelye az

Erdélyi Borozó

(Hunyady-u. 22. sz. a vasutmentén.)

==== Egész éjjel meleg konyha. ====
Női kiszolgálás.
Tulajdonos: **Kálmán Lajos.**

Hölgyek érdeke!

h o g y
czipő szükségletüket
 a Központi Cipő és Kalap Nagyáruházban
 Debreczen, Piac-u. 41. sz. a. **szerezzék be**
 Telefon 435. szám Kérjen árjegyzéket

Bottó Kornél

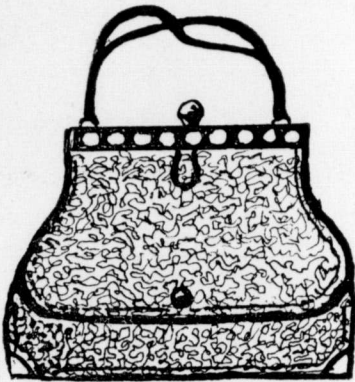
pipere, diszmű és rövidáru

üzlete, Debreczen,

Piacz-utca 55—56.

Hungária kázház mellett

Kézi táskák nagy választékban. Kötött áruk és szabókellékek raktáron.

Van szerencsém a t. cz. közönség b. tudomására adni, hogy villanyerőre és a legmesszebbmenő kivánalmaknak megfelelően berendezett *pázkasütő*démben az üzem kezdetét vette. Kérem t. vevőim eddigi pártfogását és bizalmukat, a melynek megfelelni a legfőbb törekvésem leend. Tisztelettel Weisz József József kir. herceg-u, 49. sz.

Női kézi táskák, pénz-, szivar- és cigaretta tárcák. Solingeni acél áruk, zsebkések, ollók, önbortváló készülékek, diszműárak (ajándék tárgyak) mindenféle gyermek játékok óriási választékban olcsó, szabott áruk mellett kaphatók — *Gosi Miklósnál* Piac-utca 32. sz. (volt Szedlák-ház.)

A szerkesztésért felelős: KÜRTHY NÁNDOR.

A szalag királynál

szallag, csipke, kesztyű, ridikül, arcfátyol, harisnya és párisi ujdonságokból állandó nagy raktár

Vida Miklós

nődivatáruházában, Városháza épület.

Már Debreczenben is

volt szoknyanadrág botrány. Nem is vagyunk mi olyan elmaradt város, mint ahogy gondoljuk. Ha másban nem, hát legalább a szoknyanadrág botrányok rendezésében követjük az európai nagyvárosok példáját!

Szerkesztői üzenetek

B. M. Kolozsvár. Közljük a kért népdal szövegét:

Szomorú a nyárfaerdő . . .

Szomorú a nyárfaerdő,
 Fodrával a futó felhő bevonta.
 Messze elment a kedvesem,
 Siratgatom keservesen naponta
 Kőd lepte be a nagy Szamost.
 Itt, minálunk nem járja most a nóta;
 Azt susogja minden nyárfa,
 Itt, minálunk minden árva azóta!

Ugy-e babám, vissza jössz még?
 C-illagos lesz újra az ég fölöttünk.
 Összefonva a két kezünk,
 Ugy-e újra ölelkezünk mi ketten?
 Feledve lesz minden könnyen,
 Feledve lesz ugy-e könnyen bánatunk?
 Elringatlak csókkal Téged
 S bűvös-bájos szép meséket álmodunk.

Urak érdeke!

h o g y
czipő szükségletüket
 a Központi Cipő és Kalap Nagyáruházban
 Debreczen, Piac-u. 41. sz. a. **szerezzék be**
 Telefon 435. szám Kérjen árjegyzéket

A cég alapított 1845-ben

Legalkalmasabb bevásárlási forrás

Férfi-, fiu- és leányka-

ruhákban

Neumann M.

cs. és kir. udvari és kamarai szállító, az ország legnagyobb és legrégebb

Ruha Áruháza

készen és mérték szerint!

Debreczen, Piac-u. 51.

a magyar királyi főpostával szemben

Aszmann Ferencz

uri divat üzlete

Placz-u. 27. Telefon 34.

Nagy választékban kaphatók az
uri férfi divat körébe tartozó
mindennemű cikkek, valamint
utazási kellékek.

Világhírű Habig kalapok raktára.

Tisztviselők 6% engedményben
részestülnek.

DEMNER

mütermében

(Szent-Anna-u. 5.)

készült

levelezőlapok

rövid idő alatt nagy szen-
zációt keltettek!

Miért?

mert művészesek, szépek
és tartósak.

12 darab

csak 3 korona.

Blattner Gyula DEBRECZEN

Piac-u. 69.

A megyeházzal szemben.

Képek bekeretezése dus vá-
lasztékban és azoknak szak-
szerű készítése, egyszerű és
modern kivitelben.

Edények kölcsön adatnak.

Üvegbiztosítást jutányos

árban elfogadok.

Épület diszmű üvegezési és
portálé vállalat.

Ezeket ajánla a t. c. építész és
építető urak b. figyelmébe.

Költségvetéssel készséggel
szolgálók.

Telefon 468.

Telefon 468.

Alapítási év 1801.

Debreczen legrégebb szolid alap-
járól ismert Részletáruháza

KOHN HERMANN
utóda

Zempliner Arthur

Debreczen, Hatvan-u. 17.

Mindenféle divatcikk és vászon
beszerezhető

Debreczeni Első Vasbetoncső-gyár Placz-utca 83. szám.

Gyárt: drótbetétes beton-csöveket és
idomdarabokat minden méretben :-:

Vasbeton kiöntő aknákat,

tisztító és iszapfogó aknákat, kutgyü-
rüket stb. — Elvállal mindenféle beton
és vasbeton munkákat. — Terazzo és
keramit munkát és javítását a legol-
csóbb árban.

Nagy raktár kavicsos és rostált homokból, — elsőrendű
portland és román cementből nagyban és kicsinyben.

Budapesti férfiszabó
Debrecen, Sas-u 2.

Angol férfi öltöny
 felöltő v. télikabátot rendelhet
 izléses kivitelben mérték ntán

40-50
 koronáért.

A rendelő közönség szives
 pártfogását kéri
Fottman Sándor.

Elsőrendű fodrásznő
 házakhoz ajánlkozik.
 Fésül a legujabb divat szerint
 Menyasszonyoknak
 legjutányosabb árban :-;

O. Biró Jánosné Árpádtér 46.

Legszebb órák és ékszerek
 legolcsóbban jótállással

Gasparik Ádám
 műórás, ékszerész és látszerésznél,
 Hunyadi-u. 12.

.. Órajavítások jótállással. ..

A ki kényelmes
 elegáns tartós
 cipőt óhajt
 viselje a hírneves

ROBRÁK cipőt

Kizárólagos raktár
DEBRECZENBEN.
 Placz-u. 42. szám.
 Telefon 654. Telefon 654.

Szendrő Sándor
 zongora és hangszerkészítő
 Debrecen, Batthyányi-u. 22. szám.

Zongora, gramofon, min-
 dennemű vonós és fuvó-
 hangszerek, czimbalmok,
 hangszer alkatrészek és
 hangszer felszerelési cik-
 kek áruháza és ipartelepe.

Zongora és pianinó köl-
 csönző (bérbeadó) intézet

Hegedük és hegedü-felszerelések, római
 húrok, valamint
 gramofonok és gramofon-lemezek
 nagy raktára.

Zongora és hangszer műhely.
 Zongora és czimbalom hangolás.

Telefon szám 629. Alapított 1876-ban.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy
 Csapó-utca 39. sz. a. levő üzle-
 temben állandóan kész

férfi-, fiu magyar öltöny
 kapható. Kész szolgálattal
Horváth Gábor
 férfi szabó.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű
 hölgyközönséget, hogy

Hatvan-u. 36. sz. alatt
női szabó műhelyt
 nyitottam.

Tisztelettel
Kerecsi József.

Haas Fülöp és Fiai
 cs. és kir. udvari szállítók
 cs. és kir. szabadalmazott

szőnyeg- és butorszövet
 gyárosok
 Debrecen, Placz-utca 59., Steinfeld-palota.
 Telefon 560. szám.
 Gyárak: Sopron. Ebergassing Hlinszkó.
 2 fő és 27 fióküzlet.

Ez év január 1-én kezdte meg működését a

Kerületi Bank

mint szövetkezet
Deák Ferencz-utca 26. szám alatt.

Foglalkozik: mindenféle kölcsönök lebonyolításával
 a legolcsóbb kamatláb és legelőnyösebb feltételek
 mellett.

Folyószámla betétet elfogad a legnagyobb kamatozásra.
 Jelzálog kölcsönöket kényelmes visszafizetésre folyósít.
 Új rendszerű életbiztosítás előnyös feltételek mellett:
 heti 1 korona befizetéssel 1000 koronát kaphat mindenki
 15 év múlva. Halál esetén az egész biztosított összeget
 egyszerre megkapják a biztosított hozzátartozói.

Felvilágosítással készséggel szolgál
a Kerületi Bank mint szövetkezet
 igazgatósága.

Legjobb és legolcsóbb pon-
 tos órák 2 évi jótállással

Gasparik
 : órás és ékszer :
 üzletében kaphatók
 Debrecen, Hatvan-utca 2. sz.

Órajavítások a legjobban ké-
 szülnek. Inga órák részlet-
 fizetésre is kaphatók.